

ומתרינין: **דלא איכא בנין**, עתה אין עסוקים בבנין (520).

ומקשינן: **והא "מעות האומנין"**, קתני? הרי אמרה המשנה "מעות האומנין", משמע שעסוקים בבנין?

ומתרינין: אכן, עתה בונין, אבל **דליכא בנין כשיעור מעות** של הקטורת. כלומר, שמותר

הקטורת שווה יותר מהבנין, הילכך אין עצה לחלל את הקטורת על הבנין. (521) או שהקטורת שווה כדמי הבנין ושכר האומנין יחד (522).

ומקשינן: ומה בכך אם אין בנין כשיעור מעות מותר הקטורת,

והאמר שמואל: הקדש שוה מנה שהיללו על

גנאי בדבר לבנות בחול.

ודרך אגב, יש להעיר מדברי הרמב"ם [פרק א מהלכות בית הבחירה הלכה כ]: אין עושין כל הכלים מתחילתן אלא לשם הקודש, ואם נעשו מתחילתן להדיוט, אין עושין אותן לגבוה. והרמב"ן על התורה [תחילת פרשת תרומה]. וצריך לחלק בין "לשמה" לבין "הקדש".

ועיין בספר מעשה למלך על הרמב"ם [שם הלכה ג] הדין מטעם איסור בניית בית תבנית היכל, המבואר במסכת ראש השנה [כד א]. וראה גם בשו"ת בית אפרים [סימן י].

520. מכאן מוכיח החזון איש ש"אין הקדש מתחלל על המלאכה" הוא הידור בלבד, ולכתחילה. כי אם היה איסור גמור, למה חשב התרצן שמפני שאין בנין, הותר לחלל את ההקדש.

521. וכתבו התוס': כגון באומנות ציור ששכר האומנין שווה יותר משכר הבנין.

ותמה העולת שלמה, הרי אמרו לעיל שגם שכר האומנין כלול בשבח שהשייח הבנין? ובשיטה מקובצת מביא בשם רבינו אליקים, שאבני הבנין היו קונים דבר יום ביומו, ואילו שכר האומנין מצטבר לחשבון גדול, כיון ש"אין שכירות משתלמת אלא לבסוף".

522. עוד פירשו התוס' בשם "יש מפרשים"

שחייבים מעות להאומנין עבור בנין שעדיין לא נבנה, אך כבר התחילו לבנותו, ודמי הקטורת שווים יותר מהמקצת שכבר נבנה. ועתה, אילו לא נבנה כלום, יש גנאי להפריש מעות אלו על העתיד להיבנות, אבל עתה, כיון שבין כך הוצרכו להפריש להאומנין עבור עבודתם שהתחילו, או [בשם רבינו פרץ] כיון שכבר התחילו במלאכה ואי אפשר לחזור בהם, אין גנאי בדבר אם יפרישו להם על העתיד להיבנות. בהגהות מהרש"ם מביא משו"ת שואל ומשיב [מהדורא ג חלק ב סימן סד] להקשות, הרי פועל יכול לחזור בו [בבא מציעא עו], ואין כתבו התוס' שאין יכולים לחזור?

ומבאר, מפני שאמרה שם הגמרא, שהטעם שפועל יכול לחזור בו הוא משום שנאמר "כי לי בני ישראל עבדים", ודרשינן "ולא עבדים לעבדים", ובהקדש לא שייך לומר כן. וכדברים אלו כתב הקצות החושן [סימן שלג סעיף ז] בשם החות יאיר לגבי חזן. ועל אף שהקצות חולק עליו, היינו רק לגבי חזן, משום שיש טעם אחר למה יכול לחזור בו, משום גנאי, ואילו בהקדש, לא שייך לומר שגנאי לו להשכיר עצמו להקדש. וככל דברים אלו כתב התקנת עזרא.

ובספר מקור ברוך, חולק על כל המהלך הזה, כי היות והאומנין מקבלים שכר, אינם עבדי גבוה. אלא, מבאר, שהתוס' מדברים באופן שפועל אינו יכול לחזור בו, כגון: אומן קבלן.